

На основу члана 33. Закона о мерним јединицама и мерилима ("Службени лист СФРЈ", бр. 9/84, 59/86, 20/89, 9/90 и 53/91 и "Службени лист СРЈ", бр. 45/92), директор Савезног завода за мере и драгоцене метале прописује

МЕТРОЛОШКО УПУТСТВО

за преглед проточних мерила запремине за разне течности која се налазе у мерном склопу, на месту коришћења помоћу радних еталон посуда

1. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

1.1. Овим метролошким упутством прописују се начин и методе којима се утврђује да ли проточна мерила запремине за разне течности која се налазе у мерном склопу (у даљем тексту: мерне инсталације) испуњавају метролошке услове прописане Правилником о метролошким условима за проточна мерила запремине за разне течности која се налазе у мерном склопу објављеном у "Службеном листу СФРЈ", бр. 9/85 (у даљем тексту: Правилник).

1.2. Метролошко упутство за преглед мерних инсталација на месту коришћења помоћу радних еталон посуда означава се скраћено ознаком МУР.03МС0212-01.

1.3. Према овом упутству на месту коришћења помоћу еталон радних посуда обавља се преглед мерних инсталација:

- 1) за издавање течних горива (осим справа за мерење течних горива);
- 2) на камион - цистернама за нафту и нафтне деривате;
- 3) за пријем нафте и нафтних деривата са бродова - танкера, вагон - цистерни и камион - цистерни;
- 4) нафтовода или продуктовода;
- 5) за млеко;
- 6) за разне хемијске течности;
- 7) за пиво и друга алкохолна пића;
- 8) за остале течне прехранбене производе;

ако кинематичка вискозност течности не прелази $10 \text{ mm}^2/\text{s}$ у радним условима мерне инсталације.

2. ОПРЕМА ЗА ПРЕГЛЕД

2.1. Радне еталон посуде запремина које испуњавају услове прописане у тачки 3.8. овог упутства.

2.2. Стаклени термометар чији најмањи подељак није већи од $0,2^\circ\text{C}$ (који је обично укључен у мерну инсталацију и постављен у близину проточног мерила запремине).

2.3. Секундомер (најмања подела $0,1 \text{ s}$).

3. НАЧИН ПРЕГЛЕДА

3.1. Преглед мерне инсталације обухвата:

- 1) спољашњи преглед;
- 2) испробавање функционалности и непропустљивости инсталације;
- 3) испитивање тачности.

3.2. Спољашњи преглед обухвата преглед конструкције, састава, облика, натписа и ознака.

3.3. Испробавањем функционалности и непропустљивости инсталације утврђује се да ли сви елементи инсталације функционишу и да ли је инсталација непропустљива.

3.4. Испитивањем тачности утврђује се да ли су грешке показивања мерила и његових додатних уређаја (штампач, предодређивач...) у оквиру дозвољених граница прописаних у чл. 5, 6. и 7. Правилника.

3.5. Тачност се по правилу испитује са течностима која се употребљава у раду. Изузетно, испитивање тачности мерних инсталација за млеко може да се обавља и питком водом.

3.6. Пре испитивања тачности мора да се обави довољан број пропуштања течности да би се елиминисао ваздух који се налази у мерној инсталацији или мерној опреми и да би се изједначила и стабилизовала температура течности за испитивање и мерне инсталације или мерне опреме.

3.7. Тачност се, по правилу, обавља на три протока:

- 1) Q_1 - највећи могући проток који обезбеђује мерна инсталација који не сме да буде већи од највећег протока мерила нити мањи од двоструког најмањег протока мерила;
- 2) Q_2 - проток једнак $0,5 Q_1$;
- 3) Q_3 - најмањи могући проток који обезбеђује мерна инсталација који не сме да буде мањи од најмањег протока мерила.

Изузетно, за мерне инсталације предвиђене да раде на једном протоку, тачност се испитује на том протоку, али три пута.

3.8. Запремина при испитивању на сваком протоку мора да буде толика да мерење траје најмање 1 минут.

Дозвољена је мања испитна запремина ако је:

- 1) за протоке Q_1 и Q_2 најмање 4 пута већа од најмање испоруке;
- 2) за проток Q_3 најмање 2 пута већа од најмање испоруке.

4. ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

4.1. Облик и садржина записника о прегледу мерне инсталације дати су у прилогу 1 овог упутства.

4.2. Ово метролошко упутство ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Гласнику" Савезног завода за мере и драгоцене метале.

Број: 06-465
јуна 1994, године

ДИРЕКТОР,
Радован Стевић, с.р.